

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการของครูในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียน
เยี่ยมจากวิษขานุสรณ์ สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร สรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการของครูในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเยี่ยมจาก
วิษขานุสรณ์ สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูผู้สอนโรงเรียนเยี่ยมจากวิษขานุสรณ์ สำนักงาน
เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ
(Checklist) แบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ของ ลิเคิร์ต (Likert
Technique) นำแบบสอบถามดังกล่าวเสนอต่อกรรมการที่ปรึกษาภาคินพนธ์ตรวจสอบและนำมา
ปรับปรุงแก้ไข จากนั้นได้ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content
Validity) เพื่อดูความครอบคลุมของเนื้อหาได้ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC :0.84) นำไปใช้
กับครูโรงเรียนคลองลำเจียกสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความ
เชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตาม
แนวของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.76 แล้วนำไปใช้กับ
ประชากร คือ ครูผู้สอนโรงเรียนเยี่ยมจากวิษขานุสรณ์ สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร
จำนวน 50 คน และได้รับแบบสอบถามคืน 50 ฉบับเป็นฉบับสมบูรณ์ 50 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ
100 แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติค่าร้อยละร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ครูในโรงเรียนเยี่ยมจากวิษขานุสรณ์
สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่อายุอยู่ระหว่าง 41 – 50 ปี

วุฒิปริญญาตรีมากที่สุด มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 15 – 25 ปี มากที่สุด ส่วนใหญ่เป็นครูอยู่ในช่วงชั้นที่ 1

2. ความต้องการของครูในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของครู โรงเรียนเข้มจาก วิชาคุณสรณ์ สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

2.1 กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ความต้องการด้านการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการ ด้านจริยธรรมมากที่สุด ด้านคุณธรรม ด้านจากสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ด้านค่านิยมและตามความต้องการของครูเท่ากัน ตามความต้องการของนักเรียน ตามความต้องการของชุมชน และตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ตามลำดับ

2.2 จัดทำหน่วยการเรียนรู้

ความต้องการในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ โดยภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีความต้องการในการ กำหนดผลการเรียนรู้ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ มากที่สุด การจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ การกำหนดหน่วยการเรียนรู้และการกำหนดสาระการเรียนรู้ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้เท่ากัน การกำหนดจำนวนแผนการเรียนรู้ต่อหน่วยการเรียนรู้ การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ การจัดลำดับของหน่วยการเรียนรู้และการกำหนดเวลาเรียนแต่ละหน่วยการเรียนรู้เท่ากัน ตามลำดับ

2.3 การจัดทำแผนการเรียนรู้

ความต้องการด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ โดยภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการด้าน การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้เป็นรายละเอียดสำหรับนำไปจัดการเรียนการสอน มากที่สุด การวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้จากผลการเรียนรู้รายปี/รายภาค เพื่อนำมาเขียนเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชา การเลือกกิจกรรมและเทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน การกำหนดจุดประสงค์นำทางตามลำดับความยากง่ายของเนื้อหา และการประเมินผลการจัดการเรียนรู้เท่ากัน การเลือกสื่ออุปกรณ์สำหรับใช้ประกอบการเรียนรู้ การจัดลำดับขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ และการเลือกจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วิเคราะห์ได้กำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ปลายทาง ตามลำดับ

2.4 กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ความต้องการในการกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการด้านการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนพัฒนาด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม มากที่สุด การกำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติ กำหนดกิจกรรมที่ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมด้วยตนเอง การกำหนดกิจกรรมตามความเหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความสนใจ

ความถนัดและความสามารถ และวัตถุประสงค์ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษาเท่ากัน การกำหนดเวลาจัดให้เหมาะสม กำหนดสมาชิกเหมาะสมกับลักษณะกิจกรรม การกำหนดกิจกรรมที่ชุมชนมีส่วนร่วม ตามลำดับ

2.5 กำหนดสื่อการเรียนรู้/แหล่งพัฒนาผู้เรียน

ความต้องการในการกำหนดสื่อการเรียนรู้/แหล่งพัฒนาผู้เรียน โดยภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมากโดยมีความต้องการในการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญมากที่สุด จัดทำและพัฒนาคู่มือครู/คู่มือการสอน/คู่มือจัดการเรียนรู้ และจัดหาหนังสือเรียน/ชุดการสอน/สื่อสิ่งพิมพ์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้เท่ากัน การผลิต/จัดทำสื่อการเรียนรู้ขึ้นใหม่ และแบบฝึกหัด/แบบฝึกทักษะ/แบบฝึกกิจกรรม เท่ากัน หาแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ในชุมชน และการปรับปรุงสื่อการเรียนรู้ ตามลำดับ

2.6 กำหนดการวัดผลประเมินผล

ความต้องการในการกำหนดการวัดผลประเมินผล โดยภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการด้าน การประเมินการอ่าน คิควิเคราะห์ และเขียนมากที่สุด การประเมินผลการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การตัดสินผลการเรียนผ่านช่วงชั้น และการรายงานผลการประเมินผลการเรียน การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ และการตัดสินการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยความต้องการของครูในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนแย้มจาดวิชานุสรณ์ สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร มีประเด็นที่ผู้วิจัยจะนำอภิปรายผลดังนี้

1. กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์

การกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลการวิจัยพบว่า การกำหนดลักษณะอันพึงประสงค์มีความสอดคล้องกับคำกล่าวของกรมวิชาการ (2545:43) สถานศึกษาต้องร่วมกับชุมชน กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีเหมาะสมกับสังคมไทย โดยสถานศึกษากำหนดได้ตามความต้องการที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความจำเป็นของชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่ และสอดคล้องกับคำกล่าววิชา จันทรวัฒน์ (2545 : บทคัดย่อ) ครูโรงเรียนประถมศึกษาได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามปัญหาของนักเรียนและความต้องการของชุมชน

2. การจัดทำหน่วยการเรียนรู้

การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ครูมีความต้องการสอดคล้องกับการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ของกรมวิชาการเป็นการนำเอาสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาคที่กำหนดไปบูรณาการจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ย่อย ๆ เพื่อความสะดวกในการจัดการเรียนรู้และ ผู้เรียนได้เรียนรู้ในลักษณะองค์รวม หน่วยการเรียนรู้ แต่ละหน่วยประกอบด้วย ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ และจำนวนเวลาสำหรับจัดการเรียนรู้ ซึ่งเมื่อเรียนครบทุกหน่วยย่อยแล้วผู้เรียนสามารถบรรลุตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาคทุกวิชาในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ อาจบูรณาการทั้งภายในและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือเป็นการบูรณาการเฉพาะเรื่องตามลักษณะสาระการเรียนรู้ หรือเป็นการบูรณาการที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน

3. การจัดแผนการเรียนรู้

การจัดแผนการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความต้องการสอดคล้องกับคำกล่าวของกรมวิชาการ (2545:) สถานศึกษาต้องมอบหมายครูผู้สอนทุกคนต้องออกแบบการเรียนการสอน โดยคาดหวังว่าผู้เรียนควรจะสามารถทำอะไรได้ การออกแบบการเรียนการสอนจะต้องให้ผู้เรียนพัฒนาได้ทั้งด้านความรู้ ความคิด ทักษะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมถึงวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์จากคำอธิบายรายวิชา รายปี หรือรายภาค แต่ละหน่วยการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้น กำหนดเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนและผู้สอน

4. กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่าครูมีความต้องการในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามคำกล่าวของกรมวิชาการ (2545:38) ว่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้านทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม และ กรมวิชาการ (2546: บทคัดย่อ) สำหรับครูใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ วิเคราะห์ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และวิธีการเรียนของผู้เรียน และจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมการเรียนรู้ให้หลากหลายสอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน นอกจากนี้ ครูมีวิธีการจัดการเรียนรู้ คือ กระบวนการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ เน้นการคิดปฏิบัติจริง และส่งเสริมคุณธรรม จัดการเรียนรู้โดยใช้การบรรยาย ระดมสมอง อภิปราย ค้นคว้าทำรายงาน สาธิต ประชุมกลุ่ม เกม เพลง บทบาทสมมุติ และการศึกษานอกสถานที่ ใช้สื่อที่สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิต และใช้สื่อ มีการทำ

วิจัยในชั้นเรียน และนำผลการวิจัยไปใช้ การวัดผลประเมินผลเน้นการประเมินผลครอบคลุมด้าน ความรู้ทักษะ คุณธรรม และค่านิยม

5. กำหนดสื่อการเรียนรู้และแหล่งพัฒนาผู้เรียน

การกำหนดสื่อการเรียนรู้และแหล่งพัฒนาผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่าครูมีความต้องการ พัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ ตามคำกล่าวว่า สถานศึกษาจำเป็นต้อง ส่งเสริม สนับสนุนให้มีแหล่งการเรียนรู้ที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนในห้องเรียน ให้ผู้เรียนได้ค้นคว้า เพิ่มพูน ประสบการณ์และความชำนาญโดยเฉพาะห้องสมุดนั้น เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญยิ่ง เพราะ เป็นแหล่งที่รวบรวมองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนโดยตรง เรียนรู้ได้จากสื่อการ เรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ทุกประเภทรวมทั้งจากเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ชุมชน เน้นสื่อที่ผู้เรียน และผู้สอนใช้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียน ผู้สอนสามารถ จัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเอง หรือนำสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัวและในระบบสารสนเทศมา ใช้ในการเรียนรู้ โดยใช้วิจารณญาณในการเลือกสื่อ และแหล่งเรียนรู้ โดยเฉพาะหนังสือเรียน ควรมีเนื้อหาสาระครอบคลุมตลอดช่วงชั้นลักษณะของสื่อการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้ในการจัดการ เรียนรู้ ควรมีความหลากหลายทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่ออื่น ๆ ซึ่งช่วย ส่งเสริมในการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่า น่าสนใจ ชวนคิด ชวนติดตาม เข้าใจง่าย และรวดเร็ว ขึ้น รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ลึกซึ้งและ ต่อเนื่องตลอดเวลา

6. กำหนดการวัดผลประเมินผล

การกำหนดการวัดผลประเมินผล ผลการวิจัยพบครูมีความต้องการในการวัดผล ประเมินผลว่าการวัดผลประเมินผลเป็นกระบวนการที่ให้ผู้สอนใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพราะช่วย ให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียน รวมทั้งข้อมูล ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

ข้อเสนอแนะผลการวิจัย

จากผลการวิจัยความต้องการของครูในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเข้มจาก วิชาคุณธรรม สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยเพื่อเป็น แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้

โรงเรียนต้องเตรียมความพร้อมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยจัดการพัฒนา บุคลากรโดยการอบรมปฏิบัติการจัดหลักสูตร ศึกษาคุณภาพของโรงเรียนอื่น ประชาสัมพันธ์ให้

ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน รับรู้ และร่วมกันจัดแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การออกแบบจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน การกำหนดโครงสร้างหลักสูตร และการจัดสัดส่วนเวลาเรียน และบุคลากรมีความเข้าใจเรื่อง การใช้กระบวนการวิจัยในการเรียนรู้ และการออกแบบหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร คือ ครูผู้สอนทำหน้าที่ในการแนะแนวให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน ครูผู้สอนควรได้รับการส่งเสริมการนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เหมาะสมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ การสนับสนุน ส่งเสริมให้มีการจัดทำ เลือกลง และพัฒนาสื่อประกอบการเรียนการสอน และการจัดทำหลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติในการวัด และประเมินผลการเรียน ในด้านการบริหารหลักสูตร คือการบริหารงานวิชาการ สนับสนุนการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ และการกำหนดแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนครอบคลุมเป็นรูปธรรมตามลำดับ และในด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ยึดหลักการบริหารจัดการนโยบายการศึกษาเพื่อสร้างคน บูรณาการการศึกษา มีความหลากหลายในการปฏิบัติ เพื่อให้การใช้หลักสูตรสถานศึกษาบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ สถานศึกษาต้องมีการร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยจึงขอเสนอการจัดทำวิจัยครั้งต่อไปให้มีความต่อเนื่องกันดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
2. การจัดหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร